

Samenwerkend Toezicht Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitkomsten verbeterpunten toezichtonderzoek Emmen

Aanpak: CJG-aanpak

Juni 2015

Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) verstaat onder een gezin met geringe sociale redzaamheid een gezin met chronische problemen op meerdere leefgebieden (minimaal vier), waarvan de ouders niet in staat zijn deze problemen zelf op te lossen.

Kinderen van dat gezin lopen hierdoor permanent risico's en/of ondervinden problemen. Het gezin kent vaak een historie van – vastgelopen – hulpverleningstrajecten die niet tot het gewenste resultaat hebben geleid.

- Gezin: omvat één of meerdere ouders, één of meerdere kinderen;
- Chronisch: de problematiek is blijvend, maar kan wel in intensiteit fluctueren;
- Leefgebieden: gezin, wonen, werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en veiligheid.

Inleiding

In 2013 heeft STJ in Emmen de aanpak 'CJG-aanpak' en de 'OGGZ-aanpak' (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) op beleidsniveau getoetst aan de hand van het toetsingskader GGSR. Inmiddels is de werkwijze in de gemeente Emmen gewijzigd. Indien er een kind in het gezin aanwezig is wordt altijd de CJG-aanpak ingezet. In dit onderzoek heeft STJ dan ook de verbeterpunten binnen de CJG-aanpak bekeken.

Het toetsingskader GGSR bestaat uit vijf thema's voor verantwoordelijke zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Ontwikkeling 2014

Op 18 november 2014 heeft de gemeente aan STJ gepresenteerd op welke wijze de verbeterpunten uit de factsheet *Uitkomsten toezichtonderzoek Emmen* met betrekking tot de CJG-aanpak op beleidsniveau zijn opgepakt. De rapportage aan STJ heeft plaatsgevonden in de vorm van een presentatie en een interview over de specifieke verbeterpunten.

De gemeente Emmen heeft in de beleidsplannen: "Beleidsplan Jeugdhulp Gemeente Emmen 2015-2016" van september 2014 en "Opdrachtformulering Centrum voor Jeugd en Gezin 2015" van 2 december 2014 aangegeven op welke manier de aanpak in het nieuwe stelsel wordt gecontinueerd. De gemeente kiest voor de inzet van het de CJG-aanpak voor multiprobleemgezinnen. In het jaarplan van het Centrum voor Jeugd en Gezin Emmen 2015 genaamd "Transformeren in het voorliggend veld van de jeugdhulpverlening" van 02-12-2014 geeft het CJG aan hoe de aanpak in de praktijk vorm krijgt.

Het CJG Emmen is een netwerkorganisatie bestaande uit de kernpartners Bureau Jeugdzorg, Welzijnsgroep Sedna, MEE en de GGD. Deze organisaties maken deel uit van de commissie. Het jaar 2015 is een overgangsjaar. De heroriëntatie van het CJG in het licht van de ontwikkelingen op het brede terrein van sociale dienstverlening krijgt in 2015 vorm door een verschuiving van een gemeentelijk georganiseerd Centrum voor Jeugd en Gezin naar zes CJG-teams die actief zijn in de regio. De benodigde zorg en ondersteuning is hiermee dicht bij de mensen georganiseerd. De toegangsfuncties (voorheen van Bureau Jeugdzorg) gaan over naar het CJG. Per 1 januari 2015 zijn er 6 jeugdteams binnen het CJG, naar gebiedsindeling (15 á 20.000 inwoners) met o.a. een gedragswetenschapper en werkbegeleider. Bureau Jeugdzorg, JGZ/GGD, Welzijnswerk (jongerencoaches) en MEE nemen o.a. deel aan de CJG-teams.

Specifieke aandacht binnen het gemeentelijk beleid is er voor de kwetsbare inwoners. De gemeente legt daarbij de nadruk op de zelfredzaamheid in de verschillende leefgebieden van de mensen en wil werken vanuit de eigen kracht van mensen en de kracht van hulp uit de directe omgeving. Gezinnen met geringe sociale redzaamheid vallen voor de gemeente Emmen onder de multiprobleemgezinnen en daarmee onder de groep kwetsbare burgers. De gemeente geeft aan dat er ongeveer 1000 huishoudens in Emmen behoren tot de groep gezinnen met geringe sociale redzaamheid. De CJG's werken vanuit een systeemgerichte benadering. Ingewikkelde casussen worden besproken in multidisciplinaire teams en bij multiprobleemgezinnen wordt de coördinatie van zorg vervuld door de gezinscoördinator. De gemeente geeft aan in de opdrachtverlening dat hierbij gestreefd dient te worden bij het afstemmen van hulp naar "één huishouden, één plan, één regisseur".

STJ heeft in 2014 niet de volledige CJG-aanpak getoetst aan de hand van het GGSR toetsingskader.

Het overzicht op de volgende pagina's geeft weer of de verbeterpunten uit 2013 zijn opgepakt, en zo ja, op welke wijze dit is gebeurd. Dit overzicht gaat alleen in op de verbeterpunten die STJ in 2013 heeft benoemd, de punten waarop de aanpak al in 2013 een ✓ scoorde zijn niet opnieuw getoetst.

Uitkomsten verbeterpunten

Toeleiding		
Indicator	2013	2014
De doorzettingmacht voor de regisseur is geregeld	X In het document 'Ieder kind in Zuidoost Drenthe doet mee' staat dat de gezinscoördinator het mandaat heeft om ondersteuners aan te spreken op hun werkzaamheden en het aantal hulpverleners te verminderen. Echter alle netwerkpartners en de gemeente geven in de vragenlijst aan dat de doorzettingmacht van de regisseur niet geregeld is.	X In de documenten is het uitgangspunt van één gezin, één plan en één regisseur opgenomen. Doorzettingmacht voor de regisseur is niet in de opdrachtformulering van de gemeente of het jaarplan van het CJG opgenomen.
Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten.	X Netwerkpartners hebben niet met elkaar afgesproken in welke gevallen de aanpak wordt afgesloten. Ook geven ze aan dat drang en dwang geen deel uitmaakt van de aanpak.	✓ In het jaarplan van het CJG is opgenomen dat zij een belangrijke rol spelen wanneer dat nodig is voor de veiligheid van een jongere of zijn omgeving. De gemeente geeft aan dat maatwerk per gezin geleverd dient te worden. Er wordt zorg gedragen voor een efficiënte verbinding met het justitiële kader. In situaties van onveiligheid richt het CJG zich op de mogelijkheden van de jongere en het gezin, het informele netwerk en individuele voorzieningen die de veiligheid rondom het kind en gezin kunnen versterken. De CJG-aanpak kent geen vastgestelde termijn voor beëindiging van de hulp.

Samenwerking		
Indicator	2013	2014
Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld.	X De gemeente geeft aan dat er geen opschalingsmogelijkheden zijn geregeld binnen de aanpak. Het komt in de praktijk af en toe voor dat de zorg aan gezinnen stagneert doordat partijen de benodigde zorg niet kunnen leveren (bv. door wachtlijsten bij BJZ/GGZ).	✓ Per 1 januari 2015 is het huidige CJG gemandateerd om besluiten te nemen over de inzet van de benodigde hulp. Bij stagnatie kan het CJG besluiten dat opgeschaald dient te worden. Dit is opgenomen in de opdrachtformulering van het CJG voor toegang tot de individuele voorzieningen en toeleiding naar het justitieel kader.
Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak.	X In het CJG participeren de JGZ, het (school)maatschappelijk werk en BJZ. Met andere partijen zijn afspraken gemaakt over hun verbondenheid bij de aanpak. In de opsomming van de gemeente en één van de netwerkpartners ontbreken echter de organisaties op het leefgebied van werk en inkomen en bij de andere netwerkpartners wordt de politie niet genoemd als partij die verbonden is met de aanpak.	✓ Vanaf 1 januari 2015 zijn alle relevante partijen verbonden aan de aanpak. Ook daarna zal men werken aan verdergaande integraliteit. De Jeugd-GGZ neemt deel afhankelijk van het interventieniveau van de casus.
Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	X De samenwerkingsafspraken over de aanpak zijn niet schriftelijk vastgelegd.	✓ In het document 'Transformeren in het voorliggende veld van de Jeugdhulpverlening' zijn afspraken m.b.t. de werkwijze van het CJG vastgelegd. Voor elke functie van 'Informatie en advies' tot 'verbinding met het justitieel kader' zijn afspraken vastgelegd.

Vervolg uitkomsten verbeterpunten

Continu		
Indicator	2013	2014
De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn.	X Afspraken over de duur van de aanpak en de redenen om een aanpak af te sluiten zijn niet gemaakt.	X Er zijn geen afspraken vastgelegd met instellingen voor intensieve zorg en ondersteuning voor wat betreft het doorlopen van hulp tot dat problemen opgelost of beheersbaar zijn.
Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak.	X Met de netwerkpartners zijn geen afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor gezinnen binnen de aanpak.	✓ Met de bij het CJG betrokken netwerkpartners zijn afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak. Het CJG heeft de afspraken uitgewerkt in het jaarplan CJG 2015.